

תנועת הקיבוץ הדתי

כ' אדר ב' תשע"א, 26.3.2011

גיליון מס' 252

שבת פרשת שמיני

קדושת האל והיראה מפניו

מאת שמריה מלר, קיבוץ עלומים

לאחר שהקב"ה קידש את המשכן והכהנים בעבודת הקורבנות המקודשת, מוקדש פרק י' כולו להטמעת הקדושה בחיי הכהנים, קדושה המיוחדת רק להם, אך בהמשך הפרשה נפרשת בפנינו מסכת קדושה רחבה הרבה יותר, אשר מקיפה את חיי היהודי באשר הוא ולא דווקא את הכהן, לאמור - הקדושה אינה עניין רק לאל או לכהניו אלא מהותו של עם ישראל. הקדושה באה לידי ביטוי בפרטי המשכן. מצוות אלה המשרות את הקדושה, מעניקות מימד אלוקי לחיי האדם עלי אדמה בבחינת "חלק אלוה ממעל", "כי אני ה' אלוקיכם והתקדשתם". זוהי קדושת המצוות.

האם מתוך הקדושה הזו חרגו בני אהרון?

לפחות כך טוענת האסכולה הפרשנית המונה את חטאייהם, כיוון שקשה לפרשנים הללו להבין את מותם בתוך המעמד של קדושה עילאית (בדומה לרעי איוב שפסקו: אם נענש - ודאי חטא). האם יתכן ששני בני אהרון לא הפנימו את הקדושה על משמעויותיה הדקות? האם יתכן שגברה אנושיותם על מחויבותם ככהנים, כבניו של הכהן העליון - אהרון?

על כך עונה המדרש (ויק"ר) -

א"ר ישמעאל בר נחמן: אמר לו הקב"ה למשה, עתיד אני להוועד להן לישראל ולהתקדש בהן בבית זה, הה"ד ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי (שמות כ"ט ט' 28). זה הדבר נאמר למשה מסיני ולא נודע בו עד שבא המעשה על ידיו, ואימתי היה זה? זה היום השמיני, הה"ד. וירא כל העם וירנו ויפלו על פניהם" (ויק' ט' 24), אמר משה לפני הקב"ה, ריבון העולמים, מי חביב ממני ומאהרון אחי, שבהן בית זה מתקדש. כיוון שנכנסו שני בני אהרון להקריב ויצאו שרופין, אמר לו משה לאהרון, אהרון אחי, לא מתו בניך אלא בשביל קדושת שמו של הקב"ה, הוא אשר דבר ה' לאמר "בקרבי אקדש" (ויק' י' 3). כיון ששמע אהרון כך וידע שבניו ידועי שמים הם, שתק וקיבל שכר על שתיקתו, הה"ד "וידם אהרון". (ויק"ר מהדורת מרגליות פרשה י"ב ב').

עמדת המדרש היא שהקדושה האלוקית מתגלה דווקא במיתת הצדיקים ולא מדובר על מיתה כעונש בעקבות חטא, שהרי כבר בסיני משה מתנבא על כך. רש"י על ויקרא י' 3 המביא דרשה זו מפרש: "כשהקב"ה עושה דין בצדיקים מתיירא ומתקלס, אם כך אלו, כל שכן ברשעים". עשיית הדין בצדיקים מתפרשת כהוכחה לצדק האלוקי

המוחלט. "כל שכן ברשעים" - על משקל דברי רבי עקיבא - "אם לעושי רצונו כך לעוברי רצונו על אחת כמה וכמה".

אפשר גם לראות את מות בני אהרון מזווית מבט אחרת כפי שמתארת זאת הגמרא (זבחים קט"ו ע"ב) – "א"ל: אהרון אחי לא מתו בניך אלא להקדיש את שמו של הקב"ה". הקדושה האלוקית משתקפת באמצעות הלא מובן והלא נתפש מבחינה אנושית, ואהרון מוכן לקבל את הדין ולשתוק. השתיקה הינה תגובה למופע הטרנסצנדנטלי משום שלכל תגובה אחרת אין משמעות נוכח האיום הבלתי מוסבר.

כך בדיוק נוהג אברהם אבינו החל מהרגע שבו הצטוו להקריב את בנו יחידו אשר אהב ואשר נולד לו בגיל מופלג. הולדת יצחק הייתה נס כל כך מיוחד עד אשר שרה אימנו שלא האמינה לבשורת המלאך – צחקה. אברהם לא מת באחת. במשך שלושה ימים מלאים הוא מתייסר, חווה טראומה נוראה ואולי היה מעדיף להקריב את עצמו במקום את בנו היחיד אשר אהב, אבל אפשרות זו אינה ניתנת לבחירתו. אברהם ניצב מול הלא מובן והלא נתפש מבחינה אנושית, ברמה גבוהה מאוד של אי-מובנות, לאחר שהקב"ה הבטיח לו "כי ביצחק יקרא לך זרע" וכל מה שאברהם עושה (והוא ידע להתווכח ולשאול היטב "ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע" (בראשית י"ח 23) "וישכם אברהם בבקר ויחבש את חמורו ויקח את שני נעריו איתו ואת יצחק בנו...". אברהם אכן היה מוכן ומזומן לשחוט את בנו בצו האל עד אשר נמנע ממנו הדבר. הוא לימד את העולם מהי יראת ה' "כי עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה...".

עם ישראל ליווה למנוחת עולמים בשבוע שעבר את יראי ה': את ההורים אודי ורות למשפחת פוגל, את שלושת ילדיהם יואב, אלעד והדס. זוהי עקידה נוראה שמביאה לידי ביטוי את יראת האדם ואת קדושת האל, משקפת את הלא מובן והלא נתפש לנו כבני אנוש, אך מסמלת גם את מסירות הנפש על ארץ ישראל.

יהי זכרון של הנשמות הטהורות - ברוך.

שמריה מלר, חבר קיבוץ עלומים. מוסמך בפילוסופיה יהודית באוניברסיטה העברית. בעבר ניהל את אגף משימות של הקיבוץ הדתי.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.

תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il

אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il